

01

වැව් අසිරිය

ශ්‍රී ලංකාව පුරා ව්‍යාප්ත ව ඇති වාපි හා වාරි මාර්ග පද්ධතිය අපේ වටිනා සංස්කෘතික උරුමයකි. එකී වාරි සංස්කෘතියෙන් ප්‍රභාවිත වූ උදාර හර පද්ධතිය ශ්‍රී ලාංකික අපේ අනන්‍යතාව වෙයි. ලෝකයේ දියුණු ම විද්‍යා හා තාක්ෂණ නිමැවුම් අභිභවා යන අපේ වාරි ශිෂ්ටාචාරය ජන සංස්කෘතියේ මූලිකාංගයකි. ශ්‍රී ලාංකික සංස්කෘතිය හා අගනා හර පද්ධතිය මුර්තිමත් කෙරෙන වාරි ශිෂ්ටාචාරයට අදාළ තොරතුරු සමුදායක් මේ පාඩමෙන් ඉදිරිපත් කෙරෙයි.

ශ්‍රී ලංකාවේ පුරාතන වාරි තාක්ෂණයේ විශිෂ්ට නිර්මාණයක් වූ මින්තෝරිය වැව නැරඹීමට ගිය ඉංග්‍රීසි ජාතික සිවිල් සේවක පෝබ්ස් මහතා ඉන් වශීකෘත ව තැබූ සටහන මෙසේ ය.

“සැඳෑ හිරු රැසින් ආලෝකවත් වූ ශාන්ත මන්ද මාරුතයෙන් නිශ්චල වූ දියෙහි වැව කුළ වූ කුඩා දූපත්වල තිබෙන නානාවිධ වෘක්ෂ ලතාවන්ගේ ඡායා පිළිබිඹු වේ. වෘක්ෂ ලතාවන්ගෙන් පිරුණු වන රොද මැදින් වැව දෙසට කුඩා නදී ගලා බසී. වැවේ වෙරළට ඇතින් ලඳු කැලෑ ඇති කඳු ගැට අතර තණබිම් දක්නට ලැබේ. තැනිතලාවල ඇත්තු, මී හරක් සහ තිත් මුවෝ රංචු ගැසී ඔබ මොබ ඇවිදිති. විවිඳ විවිධ වර්ණ වූ පක්ෂීහු වැව් තිරේ පියාඹති. සත්ත්ව ජීවිතයෙන් පරිපූර්ණ වූ සැඳෑ හිරු රැසින් ආලෝකවත් වූ මේ ප්‍රභා සම්පන්න දර්ශනය කවදාවත් අමතක නොවන්නේ ය.”

වැවක අසිරිය කෙතරම් දැයි ඉහත දැක්වුණු වර්ණනයෙන් ඉස්මතු වෙයි. අහස් තලයෙන් මිනිතලය මත පතිත දිය කඳ කෙත්වත් සරු සාර කර ගැනීම සඳහා මෙරට පෙර රජ දරුවන් විසින් ඉදිකරන ලද වැව මුල්කර ගත් අපේ වාරි මාර්ග පද්ධතිය ලොව විශිෂ්ටතම ඉංජිනේරු තාක්ෂණයේ මහිමය ලොවට හඬ ගා කියයි. ගංගාව, ඇළ, වේල්ල, වැව හා කුඹුරු යාය සම්බන්ධ කරමින් ගොඩ නැංවූ අපේ වාරිමාර්ග ජාලය ජාතියේ උදාර අභිමානය මුර්තිමත් කරයි.

වාපි, වව්, වෙව, වැව යන නම්වලින් මෙරට සෙල්ලිපිවල හඳුන්වා ඇති වැව විශාල ජන පිරිසකගේ සාමූහික ප්‍රයත්නයක අනගි ප්‍රතිඵලයකි. එය ශ්‍රී ලාංකේය වාරි සංස්කෘතියේ හදවත වශයෙන් හැඳින්විය හැකි ය.

මහාවංසයේ සඳහන් වන පරිදි මෙරට මුල් ම වැව ඉදිකර ඇත්තේ කිතුච්ඡින් පන්සිය වසරකට පමණ පෙර ‘අනුරාධ’ නමින් ජනපදයක් පිහිට වූ අනුරාධ නම් ඇමතිවරයායි. නමක් සහිත වැවක් ගැන ලිඛිත ඉතිහාසයේ පළමු ව සඳහන් වන්නේ ‘පණ්ඩුකාභය’ රජසමයේ ය. සිය මාමාවරුන් පරාජය කර රජ බවට පැමිණි පණ්ඩුකාභය කුමරු අනුරාධපුරය ගොඩ නංවා එහි ‘අභය’ නමින් වැවක් ද ඉදි කළේ ය. දැනට අනුරාධපුරයේ රුවන්වැලි මහසෑයට නුදුරින් ‘බසවක්කුලම’ වශයෙන් හැඳින්වෙන්නේ එයයි. දේවානම් පියතිස්ස, මහානාග, සද්ධාතිස්ස, මකලන්තිස්ස, ආමණ්ඩගාමිණී සහ වන්දු මුඛසිව යන රජවරුන් මෙරට වාරි කර්මාන්තයේ ආරම්භක ශ්‍රේෂ්ඨයන් බව ලක් ඉතිහාසයෙන් සනාථ වේ.

ශ්‍රී ලංකාව සහලින් ස්වයංපෝෂණය කිරීම සඳහා වී වගාවට අත්‍යවශ්‍ය වන ජල සම්පාදනයට මූලික අඩිතාලම වූ වැව් තැනවීම ලාංකේය රාජ්‍ය පාලකයන්ගේ වැදගත් ම රාජ්‍ය ප්‍රතිපත්තියක් වූ බව පෙනේ. “අහසින් වැටෙන ජලය බිඳකුඳු ගොවිතැන් කරන කුඹුරු වෙත නොයවා, අපතේ යාමට ඉඩ නොහරින බවට ” මහපැරකුම් රජතුමා ප්‍රතිඥා දුන් බව කියනු ලැබේ. මිණිහිරිය, මුවගමුව, රන්තිසා ආදී වැව් සොළසක් ඉදිකළ මහසෙන් රජතුමා දේවත්වයට පත් වූයේ ‘මහසෙන් දෙව්’ යන පටබැඳි නමිනි. ධාතුසේන රජතුමා සිය පණ සේ ආදරය කළ කලා වැවට බැස දිය නා ධනය ඉල්ලා සිටි කාශ්‍යප කුමාරයාට ‘මේ තමා මා රැස්කළ ධනය’ යි පැවසූ බව වාර්තා වේ. වැව් ඉදිකරමින් තම පණතල සේ වැදගත් කොට හා ගෞරවණීය ලෙස වැව් ආරක්ෂා කළ රජදරුවන් අතර වසභ, මහසෙන්, ධාතුසේන, පළමු වන අග්බෝ, දෙ වන අග්බෝ සහ මහා පරාක්‍රමබාහු යන රජවරු ශ්‍රී ලංකා ඉතිහාසයේ සදානුස්මරණීය වෙති.

ගංගා හරස් කොට බැඳගත් අමුණුවල සිට ඇළ මාර්ග දිගේ රටේ ඕනෑ ම තැනක පිහිටි ගොවි බිමකට ජලය ගෙන යාම විස්මිත කාර්යයකි. එසේ ගොවි බිම් කරා ජලය ගෙනයාමේ දී පුරාණ රජදරුවන් විසින් වරින් වර එම ඇළ මාර්ග දිගින් වැඩි කරන ලදී. එසේ මහවැලිගඟ, අඹන්ගඟ, කලාඔය හා මල්වතුඔය හරස් කොට දීර්ඝ කරන ලද ඇළ මාර්ගවල මුළු දිග ප්‍රමාණය ගත් කල සැතපුම් පන්සියය ද ඉක්මවා සිටී. මෙසේ ජලහරණයේ දී ඇළ මාර්ග ජාලය සමග සම්පූර්ණ පරිසරය ම බැඳීණි. කුඩා වැව්, වනවිල්, ගොවි බිම්, ගහකොළ, සතාසීපාවා, පක්ෂීන්, මසුන්, නෙළුම්, කෙකටිය ආදී පැළෑටි සමග ජීව අජීව සමස්ත පරිසරය ම රටාවක් අනුව බැඳී තිබිණි.

වාරි සංස්කෘතියේ මූලිකාංගය වූ වැවක් බැඳ ගැනීම ලෙහෙසි කටයුත්තක් නො වේ. ඒ සඳහා ශ්‍රමිකයන් අතිවිශාල සංඛ්‍යාවක් අවශ්‍ය වේ. එසේ ම වාපිය සඳහා සුදුසු භූමියක් තෝරා ගැනීමත් වැදගත් වේ. මෙහි දී 'බිම් හැඳින ගැනීම' නම් මූලික කාර්යය සිදු කෙරෙන අතර ඒ සඳහා යෝජිත ප්‍රදේශයේ භූගෝලීය පිහිටීම ආදී සියලු ම කරුණු අධ්‍යයනය කෙරේ. වැව බැඳවීමට සුදුසු තැන නිර්ණය කිරීම අයත් වන්නේ එයටයි. කලාවැව බැඳවීමට සුදුසු තැන ධාතුසේන රජුට සොයා දෙන ලද්දේ වැද්දකු විසින් බව පැවසේ. මින්තේරියවැව බැඳීමට සුදුසු තැන පෙන්වා දෙන ලද්දේ සිහිනයෙන් දෙවියන් විසින් ය යන ජනශ්‍රැතීවල පදනම විය හැක්කේ ඒ තෝරා ගැනීමේ වැදගත්කමත් දුෂ්කරතාවත් ඉස්මතු කිරීම ය. මහසෙන් රජුට මින්තේරියවැව පිළිබඳ හෝඩුවාව ගෙනා එළඳෙනක පිළිබඳ රසවත් කථා පුවතක් මුඛ පරම්පරාවේ එයි.

'වැව් බැඳීමට අතිදක්ෂ සිංහලයා ඉංග්‍රීසි හෝඩියේ එන 'c' අකුරේ හැඩයට හෝ අඩසඳ ලෙස හෝ වැව් සාදාගත් බව රොබට් නොක්ස් ලියා තිබේ. 'වැව්, ජලයෙන් පිරී යෑම ඔවුන්ගේ අටු කොටු වීවලින් පිරී යෑමට සමානය. වැව් කර්මාන්තය පහසු කාර්යයක් නො වේ. මෙරට රජ දරුවන් විසින් බඳින ලද වැව් සංඛ්‍යාව අතිවිශාල ය' යනුවෙන් ද ඔහු සටහනක් තබා ඇත. වැව ශ්‍රී ලාංකිකයාගේ පණතල බව එම කියමන ධ්වනිත කරයි.

විශාල වැවක තිබිය යුතු අනිවාර්ය අංග කිහිපයකි. ඒවා නම් වාන, පිටවාන, සොරොච්ච, ගොඩ සොරොච්ච, බිසෝ කොටුව, රළපනාව හා තාවුල්ල යන අංග යි.

වැව් බැඳීමේ දී පළමුවෙන් වැව් බැම්ම සකස් කෙරෙන අතර ඒ සඳහා පිහිටි පොළොව පාදාගෙන එහි සිට එහි පිහිටි පසට ගැලපෙන පස් එක් කිරීමෙන් කාරිය ඇරඹෙයි. පරණලා පත්, රොන් මඩ, ගස් කඳන් කිසිසේත් ම වැව් බැම්ම යටට නොයොදයි. වැව් බැම්ම තලා හෝ අලි ඇතුන් ලවා පාගවා හෝ වතුර ඉසීමෙන් අඩියක ප්‍රමාණය අඟලක් වන ලෙස තද කරනු ලැබේ. එසේ මනා ලෙස සැලකිලිමත් ව වැව් බැම්ම සකස් කළ ද වතුර පිරවීමේ දී එකවර ජලය රැස් නොකරන්නේ බැම්මේ ශක්තිය අනුව එය කළ යුතු නිසා ය.

වැව් බැම්මට වැවේ දැඩි තෙරපුමක් දූනෙන තැනින් වානත්, ජලය පිටාර ගැලීමට අවශ්‍ය වූ විට වැඩි වතුර යාමට පිටවානත් සකස් කෙරිණි.

වැවේ දියවර අවශ්‍ය වෙලාවට නිකුත් කිරීම සඳහා තනා ගෙන ඇති කපොල්ල සොරොච්චයි. තරමක් විශාල වැව්වල සොරොච්ච දෙකක් ඉදි කෙරේ. දිගිලිය යනු වැවට

වතුර ගෙන එන දිය මංවල පිහිටීම අනුව කලින් ම ගිල්ම ගහන කොටස යි. මේ පිහිටීම දිගිලිය ඉදි කිරීමේ දී සැලකිල්ලට ගත් ප්‍රධාන දෙයකි. වැවේ වතුර පිරී තිබෙන විට ගොඩ සොරොව්ව ඇර ජලය බෙදා දීම සිදු කෙරේ. වැවේ වතුර තරමක් අඩු වූ තැන් සිට ප්‍රධාන සොරොව්ව ප්‍රයෝජනයට ගැනේ.

මහා පරිමාණ වැව්වල දක්නට ඇති සුවිශේෂ ඉදි කිරීමක් වන රළපනාව වැවේ ඇතුළු බඳ ජලයෙන් සේදීමෙන් වළක්වා ගැනීම සඳහා අතුරා ඇති ගල් පඩි පෙළකි. වැවේ ඉහත්තාවේ සිට බැම්ම දෙසට වේගයෙන් රැලිමාලා විහිදුවමින් එන ජල කඳ එක හෙළා ම පහර දෙන්නේ වැව් බැම්මටයි. මේ නිසා බැම්ම සේදී යාමට පටන් ගැනේ. මෙය වළක්වා ජල රැලි මාලා පාලනය කර ආපසු හැරවීම, වැව් බැම්මේ ඉදිකර ඇති රළපනාවෙන් සිදු කෙරේ. රළපනාව යන්නට 'දිය කඩනය' යන්න තරමක් දුරට ගැළපේ.

අවුරුදු දෙදහසකට වැඩි කාලයක් තිස්සේ ලාංකික ශිල්පීන් විසින් ලක්ෂ සංඛ්‍යාත මිනිස් ශ්‍රමයක් උපයෝගී කරගෙන බඳනා ලද වැව් සංඛ්‍යාව තිස් පන්දහසක් පමණ වේ. ඒ ඉදිකිරීම්වල බිසෝකොටුව ලෝකයේ කිසි ම රටක විද්‍යමාන නොවන්නා වූ විස්මිත නිර්මාණයක් ලෙස බ්‍රිතාන්‍ය ජාතික ඉංජිනේරුවරයකු වූ හෙන්රි පාකර් විද්වතා හඳුන්වා ඇත. සිංහල වාරි තාක්ෂණයේ පරිණත ශිල්පීය නිමැවුමක් වන මෙය කිසි ම රටක ජල සම්පාදන ක්ෂේත්‍රයේ දී හමු වී නැත. ඇළ මාර්ගවලට මුදාහැරෙන වැවේ ජලය මුලින් ම පිටිසෙන්නේ බිසෝ කොටුවට ය. බිසෝ කොටුවෙන් උමඟක් වූ බැම්ම යටින් දිවෙන කාණුවට පිටිසෙන ජලය වැව් බැම්ම පහතින් නිකුත් කෙරේ. බිසෝ කොටුව නිසා වැවෙන් ජලය නිකුත් කරන ඇළ මාර්ගයේ කාණු දෙක ද සුරක්ෂිත විය. බිසෝ කොටුව නිර්මාණය කර තිබෙන්නේ මනා කොට කපන ලද කළු ගල් කණු සිටුවා හරස් අතට ද ගල් පරාල යෙදීමෙනි. එය එක් පැත්තකින් වැවෙන් පිටිසෙන ජලයට විවෘත වූ ද ප්‍රතිවිරුද්ධ පැත්තෙන් ජලය පිටතට ගලා යන්නා වූ ද කවුළු දෙකකින් යුක්ත වූ වතුරසූරාකාර ගැඹුරු ලීඳක හැඩයෙන් යුක්ත වූවකි. එය පතුලේ සිට ගලින් නෙළු පරාල එකක් මත එකක් සිටින සේ තැන්පත් කර ඉදිකරන ලද්දකි. වර්තමානයේ වැවෙන් ජලය පිට කිරීමට සහ පාලනය කිරීමට යොදා තිබෙන යාන්ත්‍රික උපකරණවලින් කෙරෙන මෙහෙය පුරාණ කාලයේ ඉටුකර ගන්නා ලද්දේ මේ විස්මය ජනක නිමැවුම වන බිසෝ කොටුව මඟිනි.

වාපි සංස්කෘතියේ තවත් වැදගත් අංගයක් වශයෙන් වැව් තාවුල්ල නම් කළ හැකි ය. වැවක ඉස්මත්ත වූ වැවේ දියවර රඳාගන්නා සීමාවෙන් ඉහළ ප්‍රදේශය තාවුල්ල (තාවල්ල) යනුවෙන් ව්‍යවහාර කෙරේ. වැවක තාවුල්ල බොහෝ වැදගත් ය. වැවට ගලාගෙන එන රොන් මඩ හා රොඩුබොඩු රඳවා ගන්නේ වැව්තාවුල්ලෙනි. වැව් තාවුල්ලේ විවිධ වර්ගයේ ලඳු කැලෑ හා පෝටා වැටි පිහිටා ඇත. මේවා වගුරු බිමකට සමාන වේ. මේ නිසා වැවට ගලාගෙන එන රොන් මඩ හා රොඩුබොඩු මේ ලඳු බූටුවේ රැඳේ. වැව් තාවුල්ල මෙන් වැව ඉස්මත්තේ පිහිටා ඇති කුඩා වන රොදත් වැවට බොහෝ වැදගත් ය. එය වැවට ගලා ගෙන එන ජල කඳ පිරිසිදු කර එවීමට ස්වභාව ධර්මයා දායාද කළ ජල පිරිපහදුවක් වැන්න. වැව් රක්ෂිතය වන මේ ප්‍රදේශය මනුෂ්‍යවාසය සඳහා යොදා ගැනීමට හෝ ගොවිතැන් කිරීමට යොදා ගැනීමට හෝ තහනම් ප්‍රදේශයකි.

වාරි සංස්කෘතියේ විශිෂ්ට වූ තවත් ඉදි කිරීමකි අමුණ. අමුණ යනු රඳවා තැබීම යන අර්ථය දෙන පදයකි. ගංගා, නදී හරස් කොට අමුණු බැඳ ගොවි බිම් කරා ජලය ගෙන යාමේ ක්‍රම අපේ පැරැන්නෝ දැන සිටියෝ ය. අමුණු බැඳීම සඳහා මුල් ම කාලවල අතු කඳන් ගල්කැට ආදිය උපයෝගී කර ගෙන තිබේ. කලාමය, දූරුමය, මල්වතුමය ආදී මයවල් සහ අඹන්ගඟ, මහවැලිගඟ, වලවේගඟ ආදී ගංගාත් හරස්කොට ක්‍රි.ව. පළමු වන සියවසේ සිට අමුණු බැඳීම සිදු කළේ යැයි පිළිගැනේ.

වසභ රජතුමාගේ වාරි ඉංජිනේරුවන් පොළොව මතුපිටින් කාණු බැඳ ජලය ගෙන පොකුණු ආදියට පිර වූ අතර භාතිය රජුගේ ඉංජිනේරු ශිල්පීහු එම තැන්වලට පොළොව යටින් ජලය ගෙන යෑමට සමත් වූහ. එය ද වාරි සංස්කෘතියේ අපූරු ප්‍රවණතාවකි.

ආදි වාරි සංස්කෘතියේ හා එම තාක්ෂණයේ තවත් වටිනා හර පද්ධතියක් ලෙස 'සැමට ජලය' ලබාදීමේ ක්‍රමශිල්පය නම් කළ හැකි ය. මේ යටතේ එද එක් පළාතකින් තවත් පළාතකට ජලය ලබා දී ඇත. අනුරාධපුර යුගයේ දක්ෂ වාරි ඉංජිනේරුවන් ඊසාන දිශාවට ගලන අඹන් ගඟේ ජලයෙන් කොටසක් වයඹ දෙසින් මුහුදට වැටෙන කලාමයට ලබා දී තිබේ. ත්‍රිකුණාමලයට උතුරින් මුහුදට වැටීමට ගලන යාං ඔයේ ජලයෙන් කොටසක් මන්නාරම අසලින් මුහුදට වැටෙන මල්වතුමයට ඇළ මාර්ග ඔස්සේ සම්බන්ධ කෙරිණි. එසේ ම කලා මයත්, මීඔයත්, මල්වතුමයත්, ඇළමාර්ගවලින් සම්බන්ධ කොට බහුජන හිත සුව පිණිස ජල දානය සැලසීමෙන් අපේ වාරි සංස්කෘතියේ මහිමය හා උතුම් හර පද්ධතියේ මහිමය මුළු ලොවට ම හඬගා කියාපායි. ලංකාවේ ඒකාබද්ධ මේ ජලපාලන ක්‍රමය සිය මවිතයට හේතු වන්නේ යැයි කොච්චින්නන්, පාකර්, බ්‍රෝගියර් ආදී පුරාවිද්‍යා පඬිවරු ප්‍රකාශ කරති. මේ ඒකාබද්ධ ඇළ මාර්ග පිළිබඳ ව මාතලේ අලුවිහාර ලිපියකත්, සිරිනාග රජුගේ වෙස්සගිරි පර්වත ලිපියකත් සටහන් ඇතුළත් ය. සීගිරි මහ වැවේ සිට ඇළ මාර්ගවලින් ගෙනා ජලය සීගිරි ජල උද්‍යානයේ 'වතුරමල්'වලින් පිට කිරීම ආදිය ලාංකිකයාගේ ජලවේග පාලන තාක්ෂණික ඥානයේ දියුණුව පෙන්නුම් කරයි. මෙය ම අපේ සංස්කෘතියේ මහිමය, නොවන්නේ ද?

මහින්දාගමනයට පෙර සිට හා මහින්දාගමනය නිසා උරුම වූ අපේ වාරි සංස්කෘතිය අපට අභිමානයකි. වැව මුල් කරගෙන ගොඩනැගුණු ගම්මානය ද විහාරස්ථානය ද නිසා ලාංකිකයා තුළ යහපත් සංස්කෘතිකාංග ද උතුම් ආචාර ධර්ම ද ගොඩ නැගුණි. **'වැවයි දගැබයි ගමයි පන්සලයි'** යන සංකල්පය මෙරට ජනතාව අතර පැතිර ගියේ මේ නිසා විය හැකි ය. ගමට, පළාතට හා රටට පොදු වූ ජල නිධි පොදු දේපළ වශයෙන් සැලකිණි. ඊට ගරු බුහුමන් කෙරිණි. වැව මුල්කරගත් ජලනිධියකට විපතක් සිදුවේනම් එය රට වැසි සියල්ලන්ට ම සිදු වූ විපතක් වශයෙන් දුරාතීතයේ සිට ම සැලකිණි. ආදි ලාංකිකයා ජීවිතයේ කුදු මහත් වූ සියලු ම කටයුතු සඳහා ජලය ලබාදෙන වැව දෙවියන් වශයෙන් සලකා පුද පූජා සිදු කර ඇත. ඉතිහාසයේ වැව් බැන්ද වූ රජදරුවන් අද ද දේවත්වයෙන් පිදුම් ලැබීම මීට හොඳ ම නිදසුනකි. වැව ජලයෙන් පිරි ගොස් වාන් දමන අවස්ථාවේ වැව රළ පහර වණ්ඩ වන අතර ඉන් වැවට සිදුවිය හැකි මහා විනාශය වළක්වා ගැනීම සඳහා වැවට අධිපති දෙවියන්ට බාර වී 'නිහර වී පූජාව' නම් පූජාවක් සිදු කිරීමේ සිරිත අතීතයේ සිට පැවතුණි. වැවකින් ගොවිතැන් කටයුතු සඳහා ජලය නිකුත් කළේ දියවර මංගල්ලයකිනි. මෙහි දී වැකන්දට රැස්වන පිරිස කිරි උතුරවා වැව් ජලයට වැඳ සුබ නැකතකට අනුව ජලය නිකුත් කළහ.

සශ්‍රීකත්වය පතා සෑම වැවකට ම පාහේ සිදු කරනු ලබන 'මුට්ටි නැමීමේ මංගල්‍යය' ද ප්‍රධාන අභිවාරාත්මක පූජාකර්මයකි. 'වැවේ රාජකාරිය' නැතහොත් මුල් මංගල්ලේ නමින් ගැමි වහරේ එන මෙය 'මුට්ටි නැමිල්ල' නමින් පොදුවේ හැඳින්වේ. මුට්ටි නැමිල්ල මංගල්ලේ සමස්ත වැව් බැඳි රාජ්‍යයට ම පොදු වන අතර එය පවත්වන කාල සීමාව ඒ ඒ පළාත් අනුව වෙනස් වේ. අයියනායක දෙවියන් ප්‍රධාන කොටගෙන පවත්වනු ලබන වැව ආශ්‍රිත ව සිදු කෙරෙන මේ අභිවාර විධිය වටා වටිනා ගැමි සංස්කෘතික ලක්ෂණ රාශියක් දැක ගත හැක්කේ එම පූජා කර්මය සිදු කෙරෙන අනුපිළිවෙළ නිරීක්ෂණය කිරීමෙනි. මුට්ටි නැමීමේ වාරිත්‍රය සඳහා තෝරා ගනු ලබන්නේ වැව් බැමීමේ දිය කෝල්බඩ පිහිටි ජලයට නැමුණු පූජනීය ගසකි. එම ගසේ අතු වල අඟිසි කොටස එක ම මට්ටමකට කපා එහි අඩියක පමණ කොටසක පොත්ත ඉවත් කර ඒ මත මහන් ගෞරවාදර සහිත ව මුට්ටි නැමීම සිදු කෙරේ.

නානු මුරය හා දිය කැපීම යන උතුම් සංස්කෘතික උත්සව ද ඇතැම් නිකායවල හික්ෂු උපසම්පදව සිදු කිරීම ද ජල නිධි මුල් කොට සකස් වූවකි. ජන සංස්කෘතියට වැව කෙතරම් සමීප ව තිබේ ද යි යන්න වැව යන්නෙන් අවසන් වන ග්‍රාමනාමවලින් අනාවරණය වෙයි. ඇතිලිවැව, මහවැව, පලුවැව, මොරවැව, නිකවැව, වලස්වැව, ගලෙන්බිඳුණුවැව, දිගාවැව, මීගස්වැව, හල්මිල්ලවැව, තිඹිරිවැව, පලුගස්වැව, කෝන්වැව ආදී ග්‍රාම නාම මීට හොඳ ම උදාහරණ වේ.

අරුත් පැහැදිලි කිරීම

- වාරි තාක්ෂණයේ . ජල සම්පාදනය පිළිබඳ විද්‍යාවේ
- වාරි මාර්ග ජාලය . ජලමාර්ග සමූහය/ දූලක ආකාරයට පිහිටි ජලමාර්ග සමූහය
- පරිකල්පන ශක්තිය . වින්තන ශක්තිය / සිතුවිල්ල / සිහින් ඇතිකර ගත් තීරණය
- හර පද්ධතිය . හර සමූහය / වටිනාකම්
- ප්‍රතිඥා දුන් බව . පොරොන්දු වූ බව
- ජලහරණයේ දී . ජලය පිට කිරීමේ දී
- බිම් හැඳින ගැනීම . බිමක් තෝරා ගැනීම
- පරණලා පත් . පරඬැල් / වියළි දිරා ගිය පත්‍ර
- ගිල්ම ගහන . ජලය පිරි තිබෙන
- බ්‍රාහ්මී ලිපියක . අශෝකාක්ෂරවලින් යුතු ලිපියක

ක්‍රියාකාරකම 01

- i. ශ්‍රී ලංකාවේ වැව් දැකීමෙන් වශීකෘත වූ විදේශිකයන් තිදෙනෙකු නම් කරන්න.
- ii. ජන ජීවිතය සමග වැව් සෑම අතින් ම බැඳී ඇති බව සනාථ කරන නිදසුන් කිහිපයක් ඉදිරිපත් කරන්න.
- iii. වාපි කර්මාන්තයෙහි පුරෝගාමී වූ නරපතියන් සිවු දෙනෙකු නම් කරන්න.
- iv. වාරි තාක්ෂණය පිළිබඳ ව පැරණි ශ්‍රී ලාංකිකයන් දැක් වූ කුසලතා මොනවා ද?
- v. වැව් නිර්මාණයේ දී අනිවාර්යයෙන් ඇතුළත් විය යුතු යැ යි සැලකෙන අංගෝපාංග මොනවා ද?
- vi. ජනතාව ඒකාබද්ධ කිරීමෙහි ලා වැව් බලපෑවේ කෙසේ ද?
- vii. වැව් සමග බැඳී පවත්නා පුද පූජා හා යාතුකර්ම කවරේ දැ යි හඳුන්වන්න.

ක්‍රියාකාරකම 02

මේ එක් එක් වාක්‍යයේ හිස්තැනට සුදුසු ම වාක්‍යාංගය වරහනින් තෝරා ලියන්න. එම වාක්‍යාංගවල අර්ථ ද වෙන් වෙන් වශයෙන් ඉදිරිපත් කරන්න.

(ජලහරණයේ දී, ජලනිධාන, නිර්ණය කිරීම, වාරිමාර්ග පද්ධතිය, පරිකල්පන ශක්තිය, ජන සංස්කෘතිය, රසඥතාවේ මහිමය)

- i. රජරට පුරා පැතිරී ඇති නිසා දෙකන්නයේ ම ගොවිතැන් කටයුතු සරුසාර වේ.
- ii. වැව් වටා සිදු කෙරෙන අභිචාර විධිවලින් අපේ පිළිබිඹු වේ.
- iii. ශ්‍රී ලාංකේය වාපි නිර්මාණය දෙස බැලීමේ දී වාරිශිල්පීන් සතු කෙතරම් විශිෂ්ට වූවක් දැයි පෙනී යයි.
- iv. ආදි රාජ්‍ය පාලකයන් ලංකාවේ අස්සක්මුල්ලක් නැර ඉදි කළ බවට සාධක අදත් දක්නට ඇත.
- v. සීගිරි පදාංගවලින් නිර්මාණශීලී රසවතුන්ගේ ඉස්මතු වෙයි.
- vi. කෙත් බිම් සඳහා උපයෝගී කරගත් කපොල්ල සොරොච්ච නමින් හැඳින් වේ.
- vii. අත්‍යවශ්‍ය මූලික සාධක මත පිහිටා වැවක් ඉදිකිරීමට සුදුසු තැන සිදු කෙරේ.

ක්‍රියාකාරකම 03

* මේ වැකි දෙක කියවන්න.

- i. ක්‍රීඩා පිටියට පැමිණි ළමයි ඔබමොබ දුවනි, පනිනි, සෙල්ලම් කරනි.
- ii. ක්‍රීඩා පිටියට පැමිණි ළමයි ඔබමොබ දුවමින්, පනිමින් සෙල්ලම් කරනි.

ඉහත ඇති මුල් වාක්‍යයෙන් ළමයින් සිදු කරන කටයුතු කිහිපයක් ගැන වෙන් වෙන් වශයෙන් කියවුණත් දෙවන වාක්‍යයේ ඒ සියල්ල එක්කර ඉදිරිපත් කෙරෙයි. එය වාක්‍ය සංග්‍රහයයි. එසේ වාක්‍ය සංග්‍රහ කිරීම නිසා අවබෝධය පහසු වේ.

■ පහත ඉදිරිපත් කරන එක් එක් වාක්‍ය කොටස තනි වාක්‍යයක් වශයෙන් සංග්‍රහ කර ලියන්න.

- iii. වැවක් බැඳීම ලෙහෙසි නො වේ. වැව් බැඳීමට ශ්‍රමිකයන් විශාල සංඛ්‍යාවක් අවශ්‍ය වේ.
- iv. ලිපිකරුවා කාර්යාලයට ගියේ ය. ඉක්බිති හේ කටයුතු ආරම්භ කළේ ය.
- v. බොහෝ ළමයි මහ මග ගමන් කළහ. ඒ අවස්ථාවේ ධාරානිපාත වර්ෂාවක් ඇද හැලිණි.
- vi. ගුරුතුමා පන්තියට ගියේ ය. ශිෂ්‍යයෝ ඔහුට ආචාර කළහ.
- vii. දිනෙන් දින වාහනවලින් මගතොට පිරෙයි. අපේ රටේ වාහන ගමනාගමනයට සරිලන මාර්ග සකස් වී නැත.

ක්‍රියාකාරකම 04

i. පන්තිය කණ්ඩායම් වශයෙන් සංවිධානය වී පාඩමේ අන්තර්ගත

- » සංස්කෘතික උරුමය
- » හර පද්ධතිය

යන අංගවලට අයත් ඡේද කොටස් පන්තිය ඉදිරියේ ශබ්ද නඟා කියවන්න.

ii. 'චාරි නිර්මාණය නිසා ගොඩ නැඟෙන සහජීවනය' යන මෑයෙන් චිත්‍රයක්, කවිපෙළක්, හෝ ගීතයක් නිර්මාණය කරන්න.

iii. ඔබ මහසෙන් රජු යැයි සිතා 'මින්තේරිය වැව ඉදිකළ ආකාරය' පිළිබඳ ව නිර්මාණාත්මක කතාවක් පවත්වන්න.

iv. වැව ආශ්‍රිත ව ගොඩනැගුණු ග්‍රාමනාම අකාරාදී පිළිවෙලට සකස්කර බිත්ති පුවත්පතේ ප්‍රදර්ශනය කරන්න. (අකාරාදී පිළිවෙල පිළිබඳ ව තුන් වන පාඩම උදව් කර ගන්න).

- v. “එක දිය බිඳකින් කෙලෙසද පවසක් සිඳලන්නේ
දිය බිඳ සහසින් නිමැවුණු වැවකින් මුළු දැය සනහා ලන්නේ”
මේ උද්ධෘතය පාදක කර ගනිමින්
'රටට දැයට පණ දෙන වැව'
යන මාතෘකාව යටතේ වචන 250කට නො අඩු වාක්‍ය රචනයක් ලියන්න.

පැවරුම්

1. වැව පසුබිම් කරගෙන නිර්මාණය වී ඇති ජනකතා, ජනකවි එක්රැස් කරන්න.
2. සංස්කෘතික හා ජාතික උරුමයන් පිළිබඳ අමාත්‍යාංශයෙන් නිකුත් කෙරෙන ප්‍රකාශන ලබාගෙන කියවන්න. එම අමාත්‍යාංශයෙන් සිදු කෙරෙන කාර්යභාරය පිළිබඳ ව තොරතුරු ලබාගන්න.